FOTOSERIE **Werken aan veilige wijken**

ANTWOORDEN OP ONVEILIGHEID IN DE WIJK

In de strijd tegen overlast in de woonomgeving laten veiligheidsprofessionals zich van hun creatiefste kant zien. Ze slepen hangjongeren naar het voetbalveld, leiden schoolkinderen over veilige speelroutes en sluiten overlastconvenanten met probleemgezinnen. Inspiratie voor dit soort wijkgerichte veiligheidsinitiatieven is te vinden in een recent verschenen overzicht van tachtig veelbelovende wijkinterventies. Wat blijkt? Jongeren kunnen maar beter aan het sporten slaan.

Fotografie: Inge van Mill
Tekst: Lynsey Dubbeld
De auteur is werkzaam bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

Een project dat al jarenlang successen boekt, zorgvuldig is opgezet, een lastige problematiek op een multidisciplinaire wijze aan de kaak stelt en uitblinkt in sportiviteit. Dat is kort gezegd het oordeel van de jury van de Hein Roethofprijs over Doelbewust, dat in 2009 de prestigieuze veiligheidsprijs in de wacht sleepte. Negen teams in Den Bosch bootsen een profvoetbalcub na om risicojongeren sociale vaardigheden, regels, discipline en respect bij te brengen. Door de voetbaltrainingen en -wedstrijden leren de jongeren niet alleen beter voetballen, maar ontwikkelen ze ook teamgeest, positieve status en aanspreekbaar gedrag. Het resultaat van het inmiddels vierjarige project is dat overlast op straat vermindert, schoolresultaten verbeteren en de betrokkenheid van de buurt bij de jongerenproblematiek groeit.

Voetbal is niet de enige sport die een positieve uitwerking kan hebben op leefbaarheid en veiligheid in woonwijken. Ook van judo, tennis, roeien, skaten en hockey kan een buurt opknappen, blijkt uit het *Overzicht interventies wijkveiligheid. 80 antwoorden*

(Foto links)
In het Bossche project Doelbewust staat gedragsverandering van moeilijk aanspreekbare risicojongeren centraal. Teamgeest en elkaar stimuleren moet daarbij helpen.

(Foto rechts)
De jongens worden aangemoedigd om elkaar te helpen en aan te spreken op gedrag waar anderen last van hebben.

>>

op onveiligheid in de wijk dat het CCV begin dit jaar publiceerde. Zo organiseert een stadsdeel in Heerlen iedere werkdag jeugdactiviteiten rond streetdance, breakdance, spinning, judo, karate, skaten en zaalvoetbal om de sociale cohesie – en daarmee leefbaarheid en veiligheid – in de buurt te verbeteren. Andere sporten, zoals tennis en voetbal, komen aan bod in onder andere de Krajicek Playgrounds die in steeds meer krachtwijken verrijzen en de subsidies van het Jeugdsportfonds die het voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens mogelijk maken om zich in sporttenue te hijsen en lid te worden van een sportvereniging.

De populariteit van sport als smeermiddel voor wijkveiligheid hoeft geen verbazing te wekken. Jongeren die zich in de sportschool vermaken in plaats van op de hoek van de straat rond te hangen, dragen direct positief bij aan het verminderen van de overlastproblematiek. Bovendien kan de voormalige hangjeugd op een sportclub maatschappelijk relevante competenties worden bijgebracht, zoals respect voor leeftijdgenoten, regels en autoriteit. Tegelijkertijd bieden het sportveld en de sportschool jongerenwerkers een plek om in contact te komen met risico- of probleemjongeren.

In het project wordt een professionele voetbalclub nagebootst. Zo leren de deelnemers om met discipline en regels om te gaan.

Het *Overzicht interventies wijkveiligheid*, dat bedoeld is voor professionals die zich op wijkniveau bezighouden met maatschappelijke veiligheid, beschrijft opvallend veel aanpakken die zich richten op (probleem)jeugd. In elk van de vijf categorieën interventies die het boekje aan de orde stelt – burgerparticipatie, multidisciplinaire samenwerking, sport, monitoring van onveiligheid en beheer van de fysieke ruimte – komen wel jeugdprojecten voor. Daarmee laat *Overzicht interventies wijkveiligheid* niet alleen zien dat de jongerenoverlastproblematiek hoog op de agenda van gemeenten staat, maar ook dat op het gebied van wijkveiligheid al een breed scala aan jeugdinitiatieven is ontwikkeld. Het gaat bijvoorbeeld om projecten met buurtvaders, jongerenbuurtbemiddelaars, jongerenontmoetingsplekken en jongeren die als toezichthouders of straatvegers in de buurt worden ingezet. Ook op de allerkleinsten wordt gelet. Voor hen zijn er onder andere Kindlinten (kindvriendelijke routes die speelplaatsen en scholen met elkaar verbinden) en projecten waarmee basisschoolleerlingen een zakcentje kunnen verdienen met het schoonhouden van de buurt of schoolomgeving.

Net als in het overzicht van 40 wijkinterventies, dat het CCV in 2008 publiceerde, maken de projecten in het nieuwe *Overzicht interventies wijkveiligheid*

>>

Er wordt niet alleen gevoetbald. Ieder seizoen worden ook thema's besproken, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, drugs, pesten en seksualiteit.

duidelijk hoeveel werk er op buurtniveau wordt verzet om overlast, verloedering, criminaliteit en onveiligheidsgevoelens te lijf te gaan. Buurtbewoners worden betrokken bij het opstellen van gedragscodes (vrijwillige afspraken over gewenst en ongewenst gedrag in de wijk), stadsmariniers en wijkmanagers gaan vanuit een integrale benadering de confrontatie aan met probleemgebieden en ondertussen wordt de lokale veiligheidssituatie gemonitord met behulp van veiligheidsscans, wijkschouwen en signaleringslijsten.

Alle inzet voor wijkveiligheid lijkt geen overbodige luxe, nu de meest recente Leefbarometer uitwijst dat de leefbaarheidssituatie in een groot aantal Nederlandse gebieden precair is. Bezien over de periode 1998-2008 is de leefbaarheid in Nederlandse woongebieden gunstig ontwikkeld, schrijft het ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu in *Leefbaarheid door de tijd*. Het aantal mensen dat in een gebied woont met grote leefbaarheidsproblemen is in die tien jaar met ruim de helft gedaald. Toch wonen nog steeds bijna 900 000 Nederlanders in een buurt met leefbaarheidsproblemen en telt ons land zo'n 600 probleemgebieden. Bovendien is de verwachting dat de recessie de situatie zal verslechteren. Volgens schattingen zal de score uit de Leefbarometer in 2010 terugzak-

ken naar het niveau van 2006. Daarbij zijn waarschijnlijk vooral de gebieden die toch al te kampen hebben met grote problemen – en die in het afgelopen decennium net een beetje aan het opkrabbelen waren – de klos, zoals de krachtwijken en de vier grote steden. De verslechtering zal het sterkst zijn in de regio Amsterdam en grote steden in de zuidelijke delen van het land. Het is maar goed dat ze in Den Bosch hun Doelbewust al hebben. <<

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) verzamelt informatie over het verbeteren van wijkveiligheid en publiceert over effectieve aanpakken in brochures, handboeken en webdossiers. Voor meer informatie: Mariëlle Jansen, telefoon (030) 751 67 32, e-mail marielle.jansen@hetccv.nl.

Overzicht interventies wijkveiligheid. 80 antwoorden op onveiligheid in de wijk is te downloaden via de website van het CCV: www.hetccv.nl

Leefbaarheid door de tijd is te downloaden via de website van het ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu: www.vrom.nl.

De lessen moeten de jongens aan het denken zetten over hun gedrag en hoe ze met elkaar en anderen omgaan.